

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacrae Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

**Fargna, Francesco de
Montisfalisci, M.DCC.XVII.**

Casus XVIII. Argumentum. Reservato Jurepatronatus passivo favore Civium
alicujus Civitatis, an præsentatio facta de Clerico Territoriali in concursu
Clerici Civitatis sustineatur?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72191](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72191)

Sedem in Dataria Apostolica, ut litteræ resignationis favore ipsius Henrici expedirentur, atque successive executioni demandarentur. Verum ad tollendum omne ut ita dicamus phantasma ambiguitatis, concurrebat, immo penitus verificabatur plusquam eminenter testimonium exoptatum pro tertio requisito à Summis Pontificibus, quod non poterat esse, nisi illud à Divo quoque Paulo desideratum in littera prima ad Timotheum num. 10. *in operibus bonis testimonium habe*, hodiernum namque Summarium allatum ab ipso Henrico erat refertum tot testimoniis geminatis Reverendissimi Nuntii Sanctæ Sedis, ornamentis, & prærogativis Collegiorum nec non studiorum etiam in nostro sacro Auditorio penes bon. mem. Emerix Decanum, ac denique deputationis ad Consiliatus, Iudicaturas Tribunalium Ecclesiasticorum, aliaque munera, & officia à Serenissimis Electoribus, quæ forsitan superabundassent, non solum pro simplici Canonatu prout hic sed pro alio Pontificali munere in Ecclesia, itaut quando etiam ex opposito ipse Rector totaque Universitas denegassent tradere tale testimonium, & consensum, utpote nihilominus ex præmissis ad evidentiam injustè denegatum Sacrum Tribunal, quod vigore celebris Clementinæ Auditor de rescript. gerit figuram Superioris etiam Episcoporum, & majori quoque auctoritate fulgentium, rectè valuissent respondere, quodlibet testimonium, & consensum in præsentī casu habendum fore pro præstito ad terminos familiares, & continuò similis practicati remedii in subselliis Iudicantium, uti connotarunt Abb. in cap. Cum dilectus de Jurepatr. Card. de Luca de servit. disc. 107. num. 7. & de dot. disc. 1. num. 18. & de Jurepatr. disc. 44. num. 3. & de Canon. disc. 1. num. 9. Rota coram Mant. decis. 238. num. 4. coram Gregor. decis. 117. num. 8. & 9.

Atque ita à primo ad ultimum everfis omnibus objicibus absolute Domini rescripserunt: *Procedendum esse ad legitimam executionem.*

Utraque.

ARGUMENTUM.

Reservato Jurepatronatus passivo favore Civium alicujus Civitatis, an præsentatio facta de Clerico Territoriali in concursu Clerici Civitatis sublineatur?

SUMMARIUM.

- 1 Territorium est pars subjectiva Civitatis.
- 2 Nomine Civitatis, aut Civium, an, & quando veniant Territorium, & Comitatus, seu Territoriales? & num. 10. & 13.
- 3 Concessa alicui Jurisdictione, an hac etiam extendatur ad ipsius castra? & num. 14.
- 4 Electio, aut Collatio facta extraneo in concursu Originarii, an, & quando sublineatur? & num. 15. & 23.
- 5 Præsentatio facta de Territoriali ad exclusionem Originarii de Jure communi non est irritanda, secus si concurrat contraria lex foundationis, & observantia, ut num. 6. & 12.
- 7 Lex foundationis est omnino servanda.
- 8 Fundator vocatione Civium ad Jurepatronatus passivum præsumitur vocasse Cives originarios, proprie Patriæ.
- 9 Cives Originarii magis diligunt Ecclesiam, ex qua sunt, quam extraneos.
- 11 In rescriptis ad Beneficia appellatione Civitatis non comprehenditur Diæcesis.
- 16 Reservato Jurepatronatus passivo favore Civis alicujus Terræ, ac Filii Civis ejusdem Terræ, an ad validam præsentationem requiratur utraque qualitas, nempe Civilitas propria, & Paterna.
- 17 Copula Et, genus, & speciem non ampliat, sed declarat.
- 18 Erecta Communia pro omnibus Presbiteris, an Presbiteri tam Territoriales, quam Comitatus sint indistinctè ad illa admittendi?

19 Re-

- 19 Refertur resolutio Sacrae Congregationis Concilii in Imolen. Consortii.
- 20 An Pontifex ex gratia soleat concedere Beneficium reservatum pro Originariis alicui non Originario; refertur resolutio Sac. Congregationis Concilii in Taurinen. Commutationis voluntatis.
- 21 Papa rarissime solet derogare Legi Foundationis.
- 22 Refertur decisio S. Rotae in Bungen. Beneficii, seu Portionis de Greailla.
- 24 Stante lege foundationis, Beneficium adjudicandum est Originario, & Patrimoniali ad exclusionem extranei non obstante, quod iste sit magis idoneus.
- 25 Ad acquirendam Civilitatem, seu Patrimonialitatem alicujus loci, quid requiritur?
- 26 Animus perpetuo permanendi, & numquam recedendi a loco, ex quibus conjecturis resultet? & 27. & seqq.

C A S U S XVIII.

Quidam Fundator fundavit, ac dotavit Beneficium in quadam Ecclesia Civitatis A, reservando Juspatronatus activum favore Cui ejusque descendendum; Jus verò Patronatus passivum expressè favore Civium ejusdem Civitatis. Succedente vacatione praefati Beneficii, Cuius Patronus praesentavit ad illud Clericum Territorialem, seu Comitatensem ad exclusionem Clerici Civitatenfis, quaeritur an hujusmodi Praesentatio sit valida?

- 1 Et videtur respondendum affirmative; Quoniam cum Territorium sit pars subjectiva Civitatis, & sub eisdem legibus gubernetur, & regatur, nec non sit accessorium, & unum cum Civitate ratione conjunctionis, necessitatis, & uniformationis juxta *Text. in Leg. Insula ff. ad Mun;* sequitur, quod Juspatronatus passivum concessum Clericis Civitatenfis, intelligatur etiam concessum Clericis Territorialibus, ita ut vacante Beneficio, indistinctè praesentari possint à Patrono tam Clerici de Civitate, quam Clerici de Territorio juxta notam regulam, quod accessorium sequitur Prin-

2 cipale, ac dispositionem ipsius, cap. *Accessorium de reg. Jur. in 6.* & quod nomine Civium veniunt etiam Comitatenfes, & Territoriales, ut ad invicem communicentur munera, & honores juxta dispositionem *Textus in Leg. Qui ex vice ff. ad municip. Leg. Uxorem 39. §. Legaverat ff. de leg. 3.*

3 Quod comprobatur duplici paritate, primò; quia concessa alicui Iurisdictione Civitatis, hæc extenditur etiam ad ipsius Castra ad *Text. in Leg. 1. §. Cui urbem ff. de offic. praefect. Urbis*, ergo etiam concessio Iurepatronatus passivo Civibus Civitatis A. hoc extendi debet etiam ad Territoriales. Secundò, quia licet de Iure communi indigenæ sint exteris praeferendi, tamen si eligatur extraneus, aut Beneficium sibi conferatur valet, & tenet electio, aut Collatio Garzias de *Benefic. part. 7. cap. 9. numer. 7.* Ergo etiam licet Civis Originarius, & Civitatenfis sit de Iure praefendus Territoriali, tamen tenebit praesentatio facta de Clerico Territoriali, etiam in concursu Clerici Civitatenfis.

5 His tamen non obstantibus contrarium de Iure cenfeo respondendum. Certum est enim, quod attentè præcisè sola dispositione Iuris communis praesentatio facta de Territoriali ad exclusionem Originarii, seu Civitatenfis non est irritanda, quia non de necessitate, sed de honestate Originarius praefendus est extraneo juxta *Rot. decis. 413. num. 1. par. 1. divers. & juxta resolutionem Sacrae Congregationis Concilii in Calaguritana Beneficiorum 30. Septembris 1702. inferius legen. Parte II. Can. III. Cas.* Sed in casu praesenti praesentatio facta de Clerico Territoriali existentibus Clericis Civitatenfis est nulla, & irritanda, quia de necessitate est praesentandus Clericus Civitatenfis, tum ex lege foundationis, & ex praesumpta mente Fundatoris, tum Ratione.

6 Et quidem Lex Foundationis vacante Beneficio mandat praesentari ad illud taxativè Clericum Civem Civitatis A. quæ stante non potest Patronus ei contravenire, & praesentare Clericum Territorialem existente Clerico Civitatenfis, nec ille potest æquo Iure, & indistinctè concurr-

currere cum isto ad Beneficium, sed solum prout de Iure, scilicet in defectum Clerici Civitatenfis; itaut si Patronus presentet Clericum Territoriale in concursu Clerici Civitatenfis hujusmodi Presentatio est nulla, & irritanda, utpote contraria legi Foundationis, quæ omnino est servanda juxta *Text. in cap. 15, cui de præben. in 6. Concil. Trident. sess. 25. cap. 9. de Reformat. Rota in Barchinonen. Beneficii 26. Junii 1705. coram Illustrissimo Governatore Urbis.*

- 8 Cui legi foundationis uniformatur præsumpta mens Fundatoris, qui cum esset Civis Originarius Civitatis A. ratione præsumptæ affectionis, tum respectu propriæ patriæ, tum Beneficii in reservatione Iurispatronatus passivi favore Civium ejusdem Civitatis intelligitur vocasse Cives proprii Loci, nec ullum habuisse respectum ad Territoriales, juxta *Barthol. in Leg. 2. num. 4. in fine, vers. Præterea ff. de verb. signific. Menoch. conf. 498. num. 34. & seq. Optimè sciens, quod cum Cives Originarii magis diligant Ecclesiam, & Patriam, ex qua sunt, quam extranei diligentius incumbere Ecclesiæ bono procurando, ac facilius inducerentur ad residentiam, quam extranei. Passerin. de Election. cap. 25. numer. 650. Garz. de Benef. par. 7. cap. 9. num. 7.*
- 9 Ratio autem est, quia distinguendum est inter dispositionem Iuris communis, aut Constitutiones, & dispositionem particularium, inter materiam favorabilem, seu largam, & materiam strictam, & odiosam, inter honores, munera, quæ ipsamet Civitas dispensat, & honores, & munera, quæ ex particularium Beneficentia proveniunt: Licet enim nomine, & appellatione Civitatis veniat Territorium, & quicquid conceditur Civitati, intelligatur concessum in dispositione Iuris communis, aut Constitutionis, in materia favorabili, & larga, & quoad honores, & munera, quæ ipsamet Civitas elargitur; tamen in dispositione particularium in materia stricta, & odiosa, & quoad honores, & munera, quæ ex Beneficentia particularium proveniunt nomine, & appellatione Civitatis non venit Territorium, sed solum id, quod est intra mœnia juxta Doctrinam Bar-

tol. in Leg. Urbis ff. de verb. significat. Barthol. in cap. Rodolphus de rescript. num. 27. 32. 41. & 46. Imol. in cap. final. de præben. nu. 5. Dec. conf. 283. num. 10. & conf. 457. num. 14. Rimin. jun. conf. 23. num. 137. & conf. 56. num. 45. Et sic in rescriptis ad Beneficia appellatione Civitatis non comprehenditur Diæcesis, Imol. in cap. final. de Præben. num. 5. Felin. in dicto cap. Rodolphus de Præscript. num. 4. & 9. Et si quis impetrat primam vacaturam in Civitate nomine Civitatis non continetur Ecclesia Ruralis Barbat. in dicto cap. Rodolphus num. 32.

Unde cum in præsentiarum Iurispatronatus passivum sit concessum Civibus Civitatis A. non ex dispositione Iuris communis, aut Constitutionis, nec ab ipsamet Civitate, sed solum ex dispositione particulari Fundatoris, & versetur in materia stricta, ita ut tenderet in præjudicium Cleri Civitatenfis, si dictum Iurispatronatus passivum æquo Iure tenderetur ad Clerum Territoriale, sequitur, quod idem Iurispatronatus non intelligatur indistinctè concessum etiam Clericis Territorialibus, nec isti presentari possint existentibus Clericis Civitatenfis, & si fieret de illis presentatio, hæc esset nulla, utpote facta contra legem, & mentem fundatoris ex supradictis, quæ cum de Clericis Territorialibus, nihil dicat, nec nos dicere debemus, *Bald. in cap. Rodolphus de Rescript. num. 3. & seqq.*

- Fortius autem presentari non possent Clerici Territoriales, & Presentatio esset nulla existentibus Clericis Civitatenfis, si concurreret observantia præcisa presentandi Clericos Civitatis ad exclusionem Territorialium, quæ observantia plurimum roboris in Iure obtinet, ad effectum interpretandi legem foundationis, & mentem Fundatoris *Card. de Luca de Benefic. disc. 27. num. 17. Rota decif. 134. num. 12. & decif. 695. num. 17. par. 18. & decif. 631. numer. 15. part. 13. recent. & in Barchinonen. Decimarum 27. Junii 1704. S. Unicus obstat coram bo. me. Muto.*

Non obstant ex adverbo superius deducta, quoniam quamvis Territorium sit accessorium, & pars subjectiva Civitatis,

vitatis, & sub eisdem legibus gubernetur, tamen semper certum est, quod sit separatim à Civitate, & quod Civitas, & Territorium separata corpora sint adeoque in dispositione particularium, & in materia stricta expressio unius non includit alium, nec de uno ad alium inferri potest, nec nomine Civium veniunt Comitatus, & Territoriales ad *Text. in Leg. Si autem, ff. de accept. Leg. Si unus, S. In summa ff. de pact. Leg. Si maritus, C. de donat. inter vir. & uxor. & ad Text. in cap. 1. de Consecr. Eccles. vel Altar. in 6. Barbat. in dicto cap. Rodolphus de rescript. num. 62.*

14 Pariter non relevat prima Paritas, quoniam illa procedit quoad Jurisdictionem Ordinariam, quæ non dividit se à sua integritate, secus quoad Jurisdictionem Delegatam *Bald. in dicto cap. Rodolphus de rescript. num. 6.* immo quoad hanc potius retorquetur, sicuti enim concessa alicui Jurisdictione delegata Civitatis, hæc non extenditur ad Castra, ita concessio Jure Patronatus passivo Civibus Civitatis, illud extendi non potest æquo Jure ad Territoriales, cum sit materia stricta, cujus extensio tendit in præjudicium Civitatis.

15 Minusque adversatur secunda, quia illa procedit de Jure communi, secundum quod electio, aut Collatio Beneficii facta extraneo in concursu Originarii valet, non obstante quod de Jure Originarius sit præferendus extero; secus quando resistit lex foundationis, aut mens fundatoris, aut aliqua constitutio, aut consuetudo tunc enim collatio Beneficii facta extraneo non substineretur, sed Beneficium adjudicandum est habenti Patrimonialitatem, vel Civilitatem loci in quo situm est juxta *Rot. in Burgen. Beneficii, seu Portionis de Gredilla 17. Feb. 1702. coram R. P. D. Muto inferius legen. num. 23.*

16 Quæro hic si Fundator disposuerit, quod esset præsentandus ad Beneficium Civis Terræ A, ac Filius Civis ejusdem Terræ, an ad validam præsentationem requiratur utraque qualitas, nempe Civilitas propria, ac Civilitas Paterna?

Censeo non requiri copulativè utramque qualitatem, sed sufficere alternativè unam ex illis, dum illa dictio ac videtur stare alternativè, & non copulativè, quia

dispositio prohibitiva negativè concepta non requirit concursum utriusque copulati, cum sufficiat alterum adesse *Leg. Si quis ita stipulatus fuerit ff. de verb. obligat. Alex. conf. 25. num. 4. lib. 7.* Et quia quando duo copulantur principaliter propter se, non requiritur concursus utriusque copulati dum copula, & posita genus, & speciem non ampliat, sed declarat. *Rot. decis. 366. num. 2. par. 2. divers.* sed sufficit alterum adesse, quia copula stat pro disjunctiva, ut in terminis Indulti Gregorii XIII. concessi Bononiensibus, ut Archiepiscopus conferre debeat Beneficia Civibus, ac Civium Bononiensium filiis non requiri copulativè, utramque qualitatem, sed sufficere esse Civem, vel Filium Civis Bononiensis firmavit *Rot. decis. 1523. nu. 2. & seqq. coram Penia.* Et si disponderetur, quod Cives, & habitatores fruerentur privilegiis, sufficere esse Cives, vel habitatores dixit *Roland. conf. 79. num. 21. lib. 3.*

Quæro secundo si Fundator relinquat bona propria Uni communiæ pro omnibus Presbiteris instituendæ in Ecclesia Civitatis A. an tam Presbiteri Territoriales, quam Civitatenſes essent indistincti, & æquo Jure admittendi ad dictam Communiam.

Respondeo affirmativè, quia Lex foundationis invitat ad dictam Communiam omnes Presbiteros absque ulla distinctione, & differentia inter Presbiteros Territoriales, & Civitatenſes, & consequenter invitasse fateri debemus Presbiteros, etiam Territoriales, cum hoc importet naturam Vocationis Presbiterorum absque alia restrictione, ut in præcis terminis firmavit *Rot. decis. 710. num. 4. & decisione 729. num. 4. S. Quod magis, coram Manzanedo.*

Eoque magis si adesset observantia admittendi ad dictam Communiam etiam Territoriales, isti admittendi essent, cum observantia sit optima legum interpres, ut supra diximus *num. 15.* à qua proinde non est recedendum.

Quod procedit etiam si Presbiteri Civitatenſes condidissent statutum exclusivum Territorialium, & requirens Civilitatem propriam ad effectum admissionis ad dictam Communiam. Quoniam post Jus quæsitum in vim legis foundationis omni-

omnibus Territorialibus absque dicta qualitate non licebat Civitatensibus addere novam legem, per quam non habentes dictam qualitatem excluduntur. *Garz. de Benefic. part. 5. cap. 9. numer. 68. & 69. Rot. decis. 518. num. 4. coram Merlin. & decis. 47. num. 2. par. 2. recent.* Et prædictum statutum tamquam illicitum, ambitiosum, & omnino nullum non est attendendum, nec tenet juxta *Text. in cap. Ad decorem de Instit.* etiamsi fuisset confirmatum ab Episcopo, quia sicuti Episcopus non potest statuere contra Jus, ita nec potest statutum contra Jus latum confirmare, ut in his terminis dixit *Rot. ubi supra coram Manzanedo.*

Et ita resolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii in *Imolen. Consortii 4. Maii 1715.* ubi expositum fuit, quòd in Oppido Massæ Lombardorum erectum, comperitur Sacerdotum Consortium, qui pro rata inter se distributis proventibus, divina officia dictum in choro celebrant, ac nonnulla Missarum onera respectivè exequuntur. Primam ejusmodi Consortium Originem habuisse asseritur jam sub anno 1489. ea dispositione Christophori Mazzini, qui expressa bona reliquit. *Uni Communiæ pro omnibus Presbyteris instituendæ in Ecclesia S. Pauli de dicta Terra Massæ,* ut legitur in postremo elogio exarato in villa Massæ Lombardorum sub quarterio Bolognani; Aliis verò ad pium opus concurrentibus Benefactoribus, sub anno 1518. formiter erectum fuit id consortium Ordinarii auctoritate pro Clero Massæ, nonnullis approbatis statutis, & constitutionibus, quæ modo incognita dicuntur. Nuper verò cum consortiales excipere reculaverint Sacerdotem Antonium Tellarinum ortum prope, sed extra Massam; Controversiæ argumentum excitatum fuit, numquid Presbyteri Originarii ex Oppido Massæ admitti tantum debeant ad participationem ejusce Consortii, sive etiam idem Jus habeant Sacerdotes Territoriales jamdicti Oppidi, ita quòd recipi in consortio debeant, eo prorsus modo quo eo optantur Oriundi Cives? Pro reportanda igitur Decisione ejusmodi dubiorum, expositis in hac Sacra Congregatione humilibus precibus juxta morem desuper auditus fuit Eminentissimus Episcopus, qui nu-

per redditis litteris, sedulo ad rem significavit, non semel variatum fuisse quoad aggregationem Sacerdotum in ejusmodi consortio. Primum namque, ut ipse Eminentissimus Relator prosequitur, alienigenæ prorsus excludebantur ex Statutis editis anno 1606. deinde sub anno 1648. ejusmodi mos reformatus fuit, ac diversimodè præscripta fuit ab Episcopo Coccino admissio Sacerdotum ex Oppido Massæ aliorumque, qui in Territorio natale solum habuerunt sub hac forma; *Utque in ipso met Oppido orti essent, absolutè admitterentur, dummodo duplicem, probarent originem propriam, & paternam. Cateri verò nati in Territorio admitti quidem possent, sed dummodo reperti fuissent idonei, & virtute præditi, ac per fabas albas, & nigras à majori parte præsentium reciperentur.* Anno verò decurrente 1653. quo san. mem. Alexander VII. in minoribus clavum hujus Ecclesiæ Imolensis gerebat, Vicarius Generalis in obsequium ejus specialis Oraculi, iterum statuta hujusce consortii declaravit, sive reformavit, sublata præcæteris enarrata clausula, quam Sacerdotes de Territorio per fabas albas, & nigras admitterentur, firmavitque, quòd quilibet Sacerdos in Territorio natus admitti debeat, dummodo idoneus, ac virtute præditus, idque successivè confirmavit Cardinalis Donghius Episcopus Successor de anno 1657. Summiopere autem advertendum, inquit Eminentissimus prælaudatus Relator, quòd Constitutiones, quæ per consortiales circumferuntur typis impressæ, minus fideliter recensentur in eisque prætermittitur ultimo narrata reformatio; deinde contradictorum Jura, & rationes distinctè, ac sedulo recenset, quæ hic consulto omittuntur, cum in memorialibus circumferendis latè exponantur. Neque tamen est prætereundum, quòd idem Eminentissimus Relator exponit, videlicet ad hoc consortium, seu participationem admitti in præsentì solere absque ullo suffragiorum scrutinio, & absque Ordinarii Institutione, quotquot promoti sunt ad Sacerdotium ex dicto Oppido Massæ, ita ut major, & minor sit pro temporum diversitate consortialium numerus, qui in præsentì 27. adnumerantur, ac singuli participant annuatim summam scut. 30. circiter.

Quo

Quo stante propositum fuit dubium: *An Presbyteri Territoriales Masse Lombardorum sint indistinctè admittendi ad Communiam Ecclesiæ Parochialis S. Pauli eodem scilicet modo, quo admittuntur Presbyteri Originarii ejusdem Terra in Casu &c.* Et Sacra Congregatio respondit: *Affirmative.*

- 20 An autem Pontifex soleat derogare Dispositioni Fundatoris disponentis Beneficium conferri Originariis certi loci, & illud conferre alicui non originario, qui sit consanguineus Patroni, & reperiuntur in semina egestate?

Sacra Congregatio Concilii in *Taurinæ. Commutationis Voluntatis* 3. *Augusti* 1715. rescripsit ex gratia posse concedi Beneficium reservatum pro Originariis certi loci consanguineo Patroni non originario, & in egestate existenti.

Expositum enim fuit ibi, quod ab anno 1688. Sacerdos Sylvester Bonettus simplex Beneficium erexit in Cappella S. Silvestri Ecclesiæ Parochialis Publiciarum cum onere Missarum quatuor Hebdomadaliū ejus Jusp Patronatus sibi pro unica vice præsentavit; deinde attribuit Joanni Ferrerio ejusque Hæredibus, & Successoribus in perpetuum, quos hæredes in ultimis Tabulis sibi pius disponens instituit, ita tamen, & taliter, quod nominetur, & præsentetur ad dictum Beneficium Sacerdos Originarius loci dicti Publiciarum, quemadmodum legitur in Instrumento foundationis. Per obitum ultimi Possessoris, vacante ejusmodi Beneficio, & Andreas Ferrerius unicus Patronus nuper Ordinario præsentavit Jo: Petrum Ferrerium Sacerdotem Taurinensem fratrem Germanum, qui ex honesta, & nobili familia progenitus, ad eo tamen ob recens Bellum in extremam redactus, est miseriam, ut sibi ipsi, & tribus Sororibus in ætate nubili constitutis propriis labore, & industria victum in diem parare cogatur; quare re mox dictus Sacerdos preces exposuit in Dataria Apostolica, pro consecutione præmemorati Beneficii annui redditus Duc. 50. auri de Camera, prævia derogatione voluntatis Testatoris. Remissis precibus ad Sacram Congregationem, requisita desuper fuit consueta Informatio, ac præsertim num in Loco Publiciarum

Pars I.

habiles reperiantur Sacerdotes, an ne Orator sanguinis propinquitate pium Fundatorem attingat. Ordinarius igitur morem gerendo, retulit, quod octo numerantur in Oppido Publiciarum Sacerdotes, quorum tres sunt Beneficiati, reliqui verò sine Beneficio, omnes Oriundi, & habiles; subtexuit Jo: Petrum Ferrerium Oratorem Fundatori non esse Propinquum, ortum tamen habuisse ab hærede instituto; adeo ut præsumi possit prædilectus; potissimum in extrema pauperie, qua laborat. Relatis precibus per Summarium sub die prima Septembris, ac sub die prima Decembris anni pridem effluxi, semel, iterumque minus propitium Oraculum Orator reportavit qui tamen ex paupertatis stimulo non acquiescens, denuò Benignitatem EE. PP. imploravit in Congregatione diei 13. Aprilis 1715. qui dignati sunt rescribere, quod preces describerentur in folio, & interim remitterentur pro meliori informatione super paupertate Oratoris, ejusque Domesticorum, adeo quod petere Jure posset à Beneficiato alimenta. Non dubitat itaque Ordinarius asseverare, quod talis comperitur Oratoris, ac ejus Familiæ egestas, & inopia, ut extrema dici possit, ac in ejusmodi infelici statu, adeo miserabiles versantur tres puellæ, quæ à nobilitate, forma, ac honestate commendantur, ut nonnisi ab earum Fratre Oratore, qui Beneficium fuerit consecutus, alimenta meritò, ac justè percipere possint, ac valeant. Unde proposito dubio: *An, & quomodo Oratoris precibus sit indulgendum in Casu &c.* Sacra Congregatio respondit: *Pro Gratia in forma Commissaria.*

Ego verò negativè respondendum censebam ductus ea ratione, quia agebatur in hoc Casu de fundatione Beneficii facta inter vivos per pium Fundatorem, referendo Jusp Patronatus activum favore extranei cum expressa conditione, quod nominetur, & præsentetur ad dictum Beneficium Sacerdos Originarius Loci Publiciarum; ex quo elicitur non esse in his terminis concessibilem gratiam petitam, ut Beneficium ei adjudicaretur; tum quia, non agitur de ultima voluntate, in qua solet Papa derogare; sed de lege Fundationis, cui rarissimè Papa solet derogare, *Corrad. in prax. Benef. lib. 2. cap. 10. numer. 53.*

H h

- mer. 53. Fagnan. in cap. Ratum num. 22. & seq. ne Cler. vel Monach.* tum quia agitur in præjudicium habentium qualitatem cum plures sint Sacerdotes Originarii. *Fagnan. in cap. Virum num. 34. de Regul.* Sed quia Orator est Egenus, & Patronus, cui proinde debentur alimenta, ut dixi supra in *Can. III.* dicebam posse reservare aliquam Pensionem favore Oratoris, cum Beneficium sit pingue, & redditus ascendant ad scut. 100.
- 22 Vacata per obitum Antonii Diaz de Boccanegra integra Portione in Parochiali Ecclesia loci de Gradilla fuit ab Ordinario Burgen. indictus Concurfus, & præfixus concurrentibus terminus ad probandam eorum Patrimonialitatem, juxta præscriptum Constitutionum Synodaliū, & consuetudinis inveteratæ, juxta quem terminum deductis à Baccalaureo Francisco de Boccanegra, & ab Angelo Rodriquez de Villalobos probationibus ad hunc effectum necessariis, fuit iste ab Examinatoribus Synodalibus uti magis habilis renunciatus cum successiva declaratione per sententiam facta à Vicario super utriusque Patrimonialitate, à qua interposita per Franciscum appellatione, Causæque contentione ad nostrum Tribunal delata, mihi que Commissionem directam, consulti DD. An, & cui sit adjudicandum Beneficium? & prodiit responsum pro Francisco informante.
- 23 Stetit resolutionis fundamentum in dispositione Constitutionum Synodaliū, & antiquæ consuetudinis Diocesis Burgen. uniformiter requirentium pro assecutione Beneficiorum Patrimonialitatem, vel Civilitatem loci, in quo Beneficia sita sunt, ut testatur *Rota coram Cassador. decis. 18. num. 1. de Præbend. Peutinger. decis. 415. num. 1. & 2. Manzaned. decis. 844. num. 1. Duno. Jun. decis. 182. numer. 2. Bich. decis. 663. num. 1. & in Recentior. decis. 216. in princip. par. 12. & decis. 115. numer. 1. par. 19.* Cumque Portio, de qua agitur, sita sit in loco de Gredilla, & abunde justificatum fuerit, Franciscum esse filium Patrimoniale ejusdem Loci, & idoneum, sequitur, quod eidem requisitis qualitatibus pollenti adjudicari debeat, ut firmat *Rota coram san. mem. Alexandro VIII. decis. 123. num. 4. & 5. & decis. 264. num. 2.*
- Peutinger. decis. 394. num. 1. Cels. dec. 198. num. 1. & in Recent. decis. 115. num. 2. & 3. par. 18. & in Calaguritana Quarti Beneficii 2. Decembris 1697. S. Quo verò coram R. P. D. meo Lancetta; Et in puncto hujus Constitutionis Synodalis Burgen. Rota coram Duno. Jun. dicta decis. 128. num. 2. Manzaned. decis. 844. num. 2. & in recent. decis. 116. num. 3. par. 12.*
- 24 Non obstat, quod Angelus Rodriquez fuerit declaratus magis idoneus ab Examinatoribus, idèque eidem uti magis qualificato Portio debeat adjudicari; objectum enim procederet quoties ad assequendum Beneficium habilitas tantum sufficeret, sed cum ultra hanc qualitatem ex particularibus Constitutionibus Ecclesiæ Burgen. requiratur, quod Oppositor habeat Patrimonialitatem, qua Angelus caret; utique huic Beneficium, seu Portio adjudicari non valet, sed Francisco, in quo ista, aliæque omnes qualitates concurrunt, *Rota coram Royas decis. 289. num. 2. Peutinger. decis. 241. num. 2. & 3. & dicta decis. 294. num. 2. & decis. 259. num. eodem, coram san. mem. Alex. VIII. decis. 86. num. 4. decis. 123. num. 6. & decis. 267. num. 1. & in Recentior. decis. 364. num. 3. par. 10. decis. 295. num. 6. par. 11. in Calaguritana Beneficii de Ocon 23. Februarii 1693. S. Optime coram R. P. D. meo Priolo, & in Calaguritana Quarti Beneficii 16. Februarii 1699. S. Inter has, & seq. coram R. P. D. meo Lancetta.*
- Neque valet desumi Patrimonialitas Angeli ex eo, quod ejus Avus, & Avia à loco de Sedano propria Patria ad illum de Gredilla se contulerint ad habitandum, & convivendum cum Petro filio, ubi Beneficium curatum assequutum fuerat; quandoquidem ad hoc, ut quis Civilitatem, sive Patrimonialitatem alicujus loci acquirat ultra habitationem, necessariò requiritur ejusdem animus numquam recedendi, ibidemque perpetuò permanendi, juxta *Text. in L. Civis Cod. de Incol. lib. 10. Gratian. discept. 599. num. 6. Andreol. controuv. 239. num. 39. & sub num. 42. Barbosa. de Offic. & Potest. Episc. par. 2. alleg. 4. sub num. 24. vers. Et ut aliquis, Altimar. ad Rovit. cons. 48. num. 32. lib. 1. Actolin. res. sol. 8. num. 20. Carleval. de Judic. lib. 1. tit. 1. quæst. 2. num. 12. Sanchez de Matrimon.*

mon. lib. 3. dispnt. 23. num. 1. & 2. tom. 2. Antonell. de Temp. legal. lib. 2. cap. 75. numer. 5. Rota coram Merlin. decis. 866. sub num. 11. Gregor. decis. 279. num. 12. coram Ottob. decis. 145. numer. 30. & decis. 150. num. 5. par. 2. divers. Cumque ex infra dicendis constet præfatos Avium, & Aviam Angeli se contulisse ad locum de Gredilla, non animo ibidem perpetuò permanendi, sed potius accidentaliter, & ex temporali causa, sequitur, quòd sicut deficiente dicto eorum animo domicilium, ac civilitatem acquirere non potuerunt, etiamsi per longissimum tempus ibidem habitassent, Leg. Nihil 23. ff. de Captivis, Amaya in Leg. Cives 7. sub numer. 99. Cod. de Incolis lib. 10. Gratian. discept. 181. num. 2. cum seqq. & dicta discept. 569. num. 6. Altograd. conf. 93. n. 24. vol. 1. Barbos. de Offic. & Potest. Episcop. dicta alleg. 4. num. 25. & 29. Noguierol. allegat. 12. sub nu. 172. Otter. de Pascuis cap. 4. num. 27. Antonell. de Temp. legal. lib. 2. dicto cap. 75. sub dicto num. 5. Adden. ad Greg. decis. 279. num. 26. Rota coram Merlin. dicta decis. 866. num. 11. coram Ottob. dicta decis. 145. num. 29. in recen. dec. 436. num. 16. par. 5. Ita nec dictus Angelus ex illorum persona Patrimonialitatem prætereendere potest, sed habetur tamquam Civis, sive Patrimonialis loci de Sedano, in quo Avus, & Pater domicilium habebant, semperque retinuerunt Leg. Cives Cod. de Incol. lib. 10. Roland. conf. 68. num. 51. lib. 3. Actolin. dicta resolut. 8. numer. 100. Rota divers. decis. 150. num. 5. par. 2. coram Greg. decis. 279. num. 16. 17. & 18. coram Merlin. decis. 63. numer. 16. & 17. coram Ottobon. decis. 89. nam. 9. & in Recen. decis. 364. num. 8. decis. 436. numer. 17. par. 5.

Quòd autem dicti Avus, & Avia Angeli animum perpetuò permanendi, ac ²⁶ numquam recedendi à loco de Gredilla non habuerint, resultat ex pluribus Conjecturis, quarum prima elicitur ex eo, quòd licet illi se contulerint ad dictum locum de Gredilla attamen familiam, & bona in loco de Sedano propria Patria reliquerunt Summar. num. 6. litt. E. & L. Immo postquam in Matrimonium collocarunt unum ex eorum filiis in loco de Gredilla, statim illum Sedanum versus

miserunt, dicto Summ. num. 6. litt. E. & C. quo aperte convincitur ipsos non habuisse animum in dicto loco de Gredilla permanendi, & Civilitatem acquirendi, nam quemadmodum ex translatione bonorum, & familiæ à loco Originis ad illum, ubi quis domicilium contrahere vult, arguitur ejusdem animus ibidem continuò commorandi, ut animadvertit Barbos. de Offic. & potest. Episcop. par. 2. dicta allegat. 4. num. 27. Actolin. dicta resolut. 8. sub num. 20. Menoch. de præsumpt. lib. 6. præsumpt. 42. num. 14. Penia in ejus Voto impresso penes Fenzon. ad stat. Urbis lib. 1. cap. 4. num. 14. & 25. Sic etiam ex retentione bonorum in loco Originis, & familiæ, & ex non facta illorum translatione ad locum habitationis, excluditur animus perpetuò ibidem habitationem continuandi, sed domicilium continuari dicitur, ubi familia, & bona retinentur, ut in specie de retentione familiæ, Altimar. ad Rovit. dicto conf. 48. num. 34. in fine, Sanfelici decis. 68. num. 19. & 20. de retentione bonorum Actolin. resolut. 76. num. 16. Afflict. decis. 384. num. 5. Rota coram Duno. Jun. decis. 742. num. 6. in fine, coram Ottobon. dicta decis. 145. nu. 34. Buratt. dec. 244. num. 3. in recent. dec. 364. num. 5. par. 5. & de utraque Rot. in Nepefina legitima 26. Aprilis 1697. S. Neque ex eo coram Me.

Secunda desumitur, ex quo habitatio ²⁷ fuit ex Causa temporanea, & accidentaliter, scilicet ad effectum convivendi cum filio, qui Beneficium Curatum in loco de Gredilla obtinuerat, & ad effectum colendi bona ejusdem Beneficii, quæ causa cessante per obitum Beneficiarii, vel assequutionis alterius Beneficii Avus, & Avia habitare verisimiliter destitissent, & consequenter ex hac habitatione accidentali, & temporanea nullum contrahere potuerunt domicilium, ut notat Gratian. dicta discept. 181. num. 4. & 5. de Luca de Success. disc. 20. num. 6. de Canon. disc. 21. num. 4. Sanchez de Matrim. lib. 3. dicta disp. 23. sub num. 9. 11. & 12. Rota decis. 188. num. 1. part. 2. decis. 364. num. 4. part. 5. decis. 312. num. 17. par. 9. recentior. & in puncto similis Patrimonialitatis coram Ottobon. dicta decis. 89. num. 9.

28 Tertia promanat, ex quo iidem Avus, & Avia Angeli toto tempore, quo in dicto loco de Gredilla habitarunt nihil prorsus acquisiverunt, nec emptiones stabilium, vel domorum fecerunt, quod ostendunt animum non habuisse deferendi Originarium domicilium loci de Sedano, illudque contrahendi in dicto loco de Gredilla *Rot. cor. Octob. dicta decis. 145. num. 31.*

Quarta depromitur ex eo, quod cum 29 Joannes Avus Angeli quemdam Puerum in Sacro Fonte Baptismatis levaverit, passus est se describi à Curato, qui erat iunior filius Incolam loci de Sedano; quæ descriptio facta à filio cum scientia, & presentia Patris istius animum ostendit retinendi domicilium illius loci, de quo se denominavit, ut in specie respondit *Rota post Merlin. de legit. decis. 154. numer. 4. & decis. 164. num. 8. utrobique in fine, juxta ultim. impression. coram Merlin. decis. 866. num. 11. in fine coram Duno. Jun. decis. 743. num. 7. vers. Quem tamen animum in fin.*

30 Quinta elicitur ex depositione nonnullorum Testium deponentium Avum ejusdem Angeli nunquam fuisse admissum, ad onera, & honores Civibus dicti loci de Gredilla spectantes, nec tanquam Civem ejusdem loci ab aliquo habitum, & reputatum fuisse *Summ. num. 8.* Quod pariter arguit ejusdem animum alienum à Domicilio, & Civitate contrahenda, ad quem effectum requiritur onerum, & munerum Civitatis supportatio per ea, quæ tradit *Laderch. consil. 74. numer. 51. Cuiusmodi Lautius inter Consilia Criminalia divers. consil. 7. numer. 2. tomo 2. Gratian. dicta discept. 181. num. 21. & 22. Actolin. resolut. 8. n. 89. Afflict. dicta dec. 384. num. 7. Rota coram Duno. Jun. dec. 743. num. 9.*

Neque officiunt depositiones nonnullorum Testium ex parte Angeli examinatorum contrarium asserentium, quippe, vel illi deponunt de re gesta tempore quo decem annos agebant, sicque inhabiles sunt ad testificandum *Trivisan. decis. 49. num. 23. lib. 2. Rota in Recent. decis. 361. num. 21. par. 10.*

Vel conquassantur ab aliis Testibus numero, & qualitate majoribus, qui præ-

ferendi sunt illis Angeli, nedum quia isti plures exceptiones personales patiuntur; Verum etiam quia cum onus probandi translationem domicilii incumbat Angelo sufficit ipsius intentionem, quomodocumque offuscari à Testibus contrariis, ad hoc, ut probationem non faciant *Rota in Recent. decis. 158. num. 3. par. 10. decis. 126. num. 11. part. 16. & decis. 297. num. 33. par. 19. & in Asculana Dotis 28. Junii 1700. S. Etenim, & 29. Aprilis 1701. S. Eoque certius coram R. P. D. meo Pio.*

Et ita unica tamen parte &c.

ARGUMENTUM.

In casu, quo Juspatronatus spectet ad Infantem, & Pupillum; Præsentatio, ad quem spectet?

SUMMARIUM.

- 1 Infans non potest presentare, sed presentatio facienda est à Tutore, tutorio Nomine.
- 2 Infans parum, vel nihil differt à furioso.
- 3 Presentatione obligatur Persona, & Anima.
- 4 Pupillus an presentare possit absque auctoritate Tutoris, & num. 5.
- 6 Tutor potest presentare ad Beneficium vacans de Jurepatronatus Pupilli.
- 7 Presentatus à Tutore an preferendus sit presentato postea à Pupillo.
- 8 Tutor, ut possit presentare, sufficit, quod communiter reputetur Tutor.

CASUS XIX.

Spectante Jurepatronatus ad Infantem, & Pupillum. Queritur an presentatio spectet ad illos, vel potius ad eorum Tutores, vel Curatores?

1 Respondeo primò, quod infans non potest presentare, nec etiam cum Tutore, sed presentatio facienda est ab ipso Tutore tutorio nomine. Ratio est, quia in presentando requiritur animi discretio, & maturitas judicii, quia debet presentari persona idonea, & infra terminum